

Självständigt arbete i krigsvetenskap, 15 hp

INGENJÖRPLUTON

KUNG PÅ EN SAK ELLER KLÅPARE PÅ TUSEN?

1 Abstract

Sg Nils Arin, student at yrkesofficersprogrammet 06-09, Fältarbetskolan, Ing 2.
Engineer platoon
War Science.

This essay is about the engineer platoon. The engineer platoon has many different tasks and from my own experience sometimes too many. The platoon is able to build bridges, clear mines and to perform all kinds of construction work in rural or in urban terrain.

In this case study I compare goals/demands for the battalion to goal's set up for the company and finally what effects this has on the engineer platoons abilities. The main question is, if the engineer platoon really can solve all tasks given to them in the document TOEM? Abilities such as effect, protection and movement are the bearing parts of the case study.

The materials I have analyzed are mostly from documents published by The Swedish Armed Forces. The most important document is TOEM, where all demands are presented for the Combat-Support engineer battalion 2009. The essay also discusses why different priorities are made and what effects will be the result in the long term. After reading this essay you will come to find out that engineers sometimes have too many tasks to solve.

Key words: engineer platoon, different tasks, TOEM, abilities, protection, effect, movement.

2 Innehåll

1	Abstract.....	2
2	Innehåll	3
3	Förkortningar	3
4	Inledning.....	3
4.1	Bakgrund	3
4.2	Syfte.....	3
4.3	Frågeställning	3
4.4	Avgränsningar	3
4.4.1	Förmågorna.....	3
4.4.2	Krigföringsförmåga	3
4.5	Definitioner och centrala begrepp	3
4.5.1	En av tre.....	3
4.6	Vetenskaplig metod	3
4.7	Material och källkritik	3
5	Ingenjörpluton	3
6	TOEM - en vägvisare	3
6.1	Typinsatser	3
6.1.1	Typinsats 1.....	3
6.1.2	Typinsats 2.....	3
6.1.3	Typinsats 3.....	3
6.2	Krav på verkan	3
6.3	Krav på rörlighet.....	3
6.3.1	Fältarbeten för egen rörlighet	3
6.3.2	Fältarbeten motverkande motståndarens rörlighet	3
6.3.3	Rörlighet inom minerat område.....	3
6.4	Krav på skydd.....	3
6.4.1	Skydd mot konventionella vapen	3
6.4.2	Skydd mot upptäckt, lokalisering och identifiering.....	3
7	Diskussion	3
7.1	”Kampanjen”	3
7.2	Ingenjörplutonens förmågor	3
7.3	Slutsatser.....	3
8	Avslutning	3
8.1	Framtida forskning	3
8.2	Sammanfattning.....	3
9	Källor och litteratur	3
9.1	Tryckt material	3
9.2	Otryckt material.....	3
9.3	Personkontakter	3

3 Förkortningar

BB2 (DE/F)	Bailey Bridge (Dubbel-enkel/Förstärkt)
CBRN	Chemical Biological Radiological Nuclear (Kemisk Biologisk Radioaktiv Nukleär)
CS-bataljon	Combat Support – bataljon (understödsbataljon)
DMR/TMR	Djupminröjssystem/ Truppmindröjssystem
EOD	Explosive Ordnance Disposal (Ammunitionsröjning)
Farb	Fältarbeten
FarbS	Fältarbetsskolan på Ing2 är en del av Ing2 i Eksjö garnison
FSS	Försvarsmaktsgemensamma krav på soldater och sjömän
GU-Bat	Grundutbildningsbataljonen
HPM	High Power Microwaves (Högeffektpulsad Mikrovåg)
IEDD	Improvised Explosive Device Disposal (Röjning av hemmagjorda bomber)
KB4	Krigsbro 4
MMB	Maybe Military Bridge
MOUT	Military Operations – Urban Terrain (Militära Operationer i Urban Terräng)
NBC	Nukleär, Biologisk och kemisk (numera CBRN)
OP	Observations-Plats
OXA	Oexploderad Ammunition
Pbv	Pansarbandvagn
TOEM	Taktisk, Organisatorisk och Ekonomisk Målsättning
YOP	Yrkesofficersprogrammet

4 Inledning

4.1 Bakgrund

Uppsatsen om ingenjörpluton och deras uppgifter är skriven av flera anledningar. Under min egen grundutbildning, som genomfördes på Ing2 05/06, var min befattning ställföreträdande ingenjörplutonchef. Tiden för grundutbildningen var 15 månader och jag identifierade redan då vissa problem. Dessa problem är enligt mig att ingenjörpluton har många och därtill väldigt komplexa uppgifter. Uppgifterna i sig är inte för komplexa utan det är antalet uppgifter som ibland känns övermäktigt. Att känna att man som chef ibland inte räcker till är antagligen naturligt, men finns det något mer bakom? Var detta en känsla endast en värnpliktig känner?

Under slutövningen 2008 fick vi elever vid FarbS chansen att truppföra. Återigen blev min placering ställföreträdande ingenjörplutonchef. Under denna relativt korta tid upplevdes samma känsla av frustration som under grundutbildningen. Frustrationen berodde dels på komplexiteten och dels på antalet uppgifter som ingenjörplutonen ställdes inför. Svaret på frågan ovan blir således: nej, känslan fanns kvar, även som officersaspirant.

Det som senare kom att öka mitt intresse angående ingenjörplutonens uppgifter än mer var TOEM. I detta dokument finns krav och målsättningar beskrivna för bataljonen i vilken ingenjörpluton ingår. Efter att noga ha läst igenom TOEM stod det klart att ingenjörpluton har ytterligare uppgifter på sitt ansvar. Vad krävs för att lösa en uppgift? Vilka parametrar ligger bakom? I *Pedagogiska Grunder* presenteras faktorer som är avgörande för en individs förmåga att handla effektivt i förhållande till en viss uppgift:¹

- förståelse av uppgiften
- förmåga att tolka situationen (läget, sammanhanget)
- tillräcklig faktisk kompetens (individens samlade kompetens) för att lösa uppgiften

Det är främst den sista strecksatsen som bäst beskriver det problem jag identifierat, men självklart går faktorerna in i varandra. Alla behövs för att skapa gynnsamma förutsättningar för lösandet av en uppgift.

4.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att värdera vilka förmågor en ingenjörpluton har tillägnat sig efter ett utbildningsår. Ambitionen är att kunna dra slutsatser utifrån de grundläggande förmågorna² och koppla dessa till vilka uppgifter en ingenjörpluton ska lösa. Ett annat syfte med uppsatsen är att utreda om ingenjörplutonen kan lösa de uppgifter den ställs inför. Ett mer långsiktigt syfte är att kunna bidra till en fortsatt diskussion angående ingenjörplutonens uppgifter och prioriteringen av dem.

¹ Lindholm, Mikael, *Pedagogiska Grunder* (Stockholm: Sörman Information & Media AB, 2006) s.274.

² Försvarsmakten, *Doktrin för markoperationer* (Stockholm: Sörman Information & Media AB 2005) s.30.

4.3 Frågeställning

För att kunna lösa det problem som beskrivs i bakgrunden måste följande huvudfrågeställning besvaras:

- Kan ingenjörpluton lösa de uppgifter som ställs enligt TOEM?

Det föreligger ett behov av att bryta ner huvudfrågeställningen i mindre frågeställningar:

- Hur bryts TOEM ner av kompaniet?
- Vilka prioriteringar görs?
- Hur påverkar eventuella prioriteringar ingenjörplutonens förmågor?

4.4 Avgränsningar

Ämnet ingenjörpluton kräver avgränsningar och jag kommer i uppsatsen värdera förmågor³, främst de förmågor som ingenjörpluton mestadels ska verka inom.

4.4.1 Förmågorna

Förmågorna som kommer att analyseras utifrån är; rörlighet, skydd samt verkan. Senare i uppsatsen kommer det att redogöras varför dessa är valda. Att skilja de sex förmågorna åt går egentligen emot teorin om dessas styrka/fördelar, då syftet med de grundläggande förmågorna är att de tillsammans ska ge effekt i våra insatser.⁴ Alltså är grundidén med förmågorna att de ska komplettera varandra för att vi ska kunna nå framgång, rörlighet utan verkan ger inte önskad effekt och så vidare. De grundläggande förmågorna är en del i Försvarets grund för agerande, manövertänkandet⁵. Syftet med uppsatsen är inte att värdera förmågornas effekt tillsammans, utan att med hjälp av dem analysera och värdera ingenjörplutonens verksamhet.

4.4.2 Krigföringsförmåga

Grundpelarna som påverkar vår krigföringsförmåga är de fysiska, konceptuella och moraliska.⁶ I uppsatsen kommer de konceptuella faktorerna att analyseras. Denna avgränsning är nödvändig dels för att göra arbetet mer kärnfullt, dels för att göra uppsatsen i sig mer gripbar. Den TOEM jag kommer att utgå ifrån är den för Combat Support Ingenjörbataljon 2009. I uppsatsens början kommer jag att beskriva ingenjörplutonen rent allmänt, hur den är uppbyggd och vad som ingår i den. Plutonen jag kommer att undersöka är en pbv302 - pluton, med fyra vagnar varav en materielvagn (se vidare kapitel 5).

³ Grundläggande förmågorna: Ledning, Verkan, Rörlighet, Skydd, Underrättelser och Uthållighet

⁴ Försvaretsmakten, *doktrin för markoperationer*, 2005. s.30

⁵ Försvaretsmakten, *Militärstrategisk Doktrin* (Stockholm: AerotechTelub Information & Media AB, 2002) s.76

⁶ Ibid, s.75

4.5 Definitioner och centrala begrepp

Doktrin för Markoperationer definierar förmågorna rörlighet, skydd och verkan på följande sätt:

- **Rörlighet** syftar till att manövrera avdelade system, förband och övriga resurser i tid och rum så att eget och överordnat mål kan uppnås.⁷
- **Skydd** syftar till att – genom såväl tekniska som taktiska, passiva och aktiva åtgärder – skapa förutsättningar för ökad överlevnad, uthållighet och möjligheter till verkan, så att eget och överordnat mål kan uppnås.⁸
- **Verkan** genom bekämpning och annan påverkan syftar till att reducera motståndarens förmåga och vilja till fortsatt strid så att eget och överordnat mål kan uppnås.⁹

4.5.1 En av tre

Som bilden nedan förklarar bidrar samtliga tre pelare till vår sammanlagda krigföringsförmåga. I uppsatsen kommer mittpelaren, konceptuella faktorer, att analyseras. Med konceptuella faktorer avses handlingar och dokument såsom doktriner och policies. För att ge mer djup åt uppsatsen kommer utöver doktriner även dokument som TOEM och utbildningsplaner att vägas in. Härvid blir dessa dokument konceptuella faktorer, men på kompaninivå och mer användbara i uppsatsen. Att endast analysera Försvarens doktriner skulle inte besvara frågeställningarna.

⁷ Försvarensmakten, *doktrin för markoperationer*, 2005. s.69

⁸ Ibid, s.71

⁹ Ibid, s.67

¹⁰ Försvarensmakten, *Militärstrategisk Doktrin*, 2002. s.75

4.6 Vetenskaplig metod

Som metod för uppsatsen väljer jag att genomföra en fallstudie för att kunna värdera en ingenjörsplutons förmågor, under ett utbildningsår. Metoden ger en naturlig avgränsning. Syftet med en fallstudie är att ta en liten del i ett stort förlopp.¹¹ Den lilla delen blir ingenjörplutonen, som utbildades på femte kompaniet vid Göta ingenjörregemente, Ing2, 2008. Det stora förloppet i detta sammanhang blir dels ingenjörbataljonen och dess förmåga att verka som CS-bataljon, dels, i ett ännu större perspektiv, hela Armén och grundutbildningen av soldater. Deskriptiv metod kommer inledningsvis att användas för att kunna beskriva de handlingar och dokument som är bärande för uppsatsen.

4.7 Material och källkritik

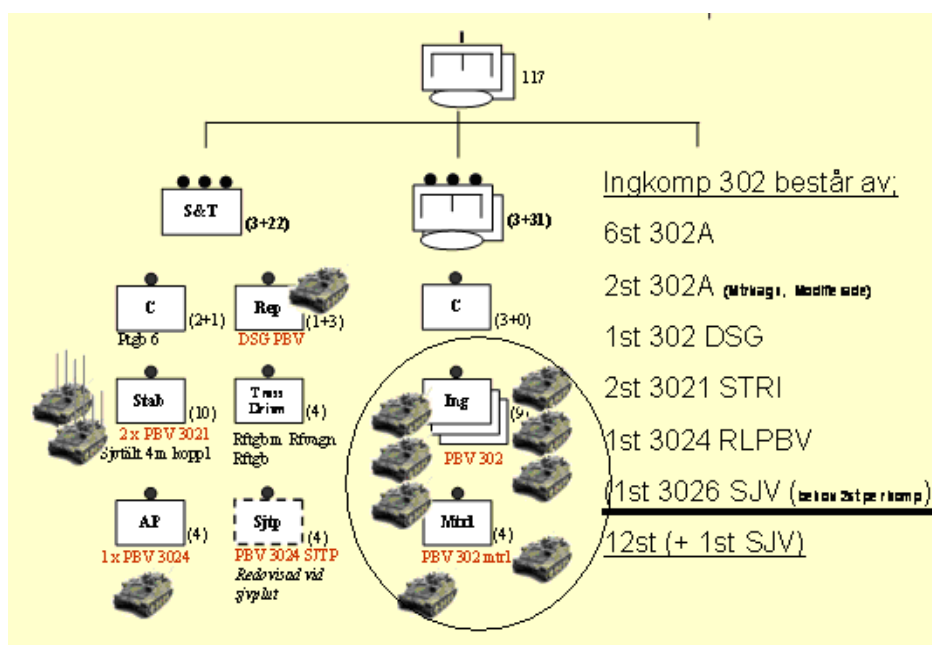
Det material som uppsatsen kommer att utgå ifrån är främst skrivelser och utbildningsplaner. Dessa är ofta skrivna av personal i Försvarmakten och en del är fastställda medan en del fortfarande är arbetshandlingar/remisser. TOEM är en speciell handling på så sätt att den är "tvättad". Med det menas att vissa saker, detaljer och uppgifter som anses hemliga, är borttagna. Avsaknaden av detaljer kring exempel vapenprestanda kommer inte att påverka mitt resultat nämnvärt eller för den delen hämma mig i min diskussion. Till min hjälp, för att identifiera vilka krav som är uppgifter för ingenjörpluton, har en dialog förts med min sakhandledare Kn Niclas Björkdahl. Alltså kommer inte alla krav som finns med i TOEM, under till exempel rörlighet, att presenteras och analyseras då de inte anses vara relevanta för ingenjörpluton.

Uppsatsen kommer även att avhandla litteratur utgiven av eller i samarbete med Försvarmakten. Den litteraturen anses vara tillförlitlig. Försvarmakten har ingen egen vinning i att ge ut falsk eller felaktig information. Jag kommer att genomföra samtal för att ge ytterligare tyngd i uppsatsen. De personer samtalen kommer att genomföras med är personal vid Ing2 och de bedöms ha den erfarenhet som krävs för att kunna bidra med användbara fakta.

¹¹ Ejvegård Rolf, *Vetenskaplig metod (tredje omarbetade upplagan)* (Studentlitteratur 2003) s33.

5 Ingenjörpluton

För att ge läsaren en uppfattning om vad en ingenjörpluton är följer här en kort beskrivning av denna och dess plats i organisationen. Liksom alla soldater inom Armén består även ingenjörplutonen i grunden av skyttesoldater. Alla blir i inledningsskedet, den grundläggande soldatutbildningen, först och främst soldater. Utöver att vara skyttesoldat tillkommer ett antal uppgifter för soldaterna på en ingenjörpluton. Dessa uppgifter kommer att tas upp mer ingående längre fram i uppsatsen. Några av uppgifterna kan vara; att upprätta broförbindelser, understödja mekaniserade förband i bebyggelse, öppna väg, sprängningsarbeten etc. Som det redan nu märks kan uppgifterna på en ingenjörpluton variera kraftigt, från att ena dagen befinna sig i strid till att den andra dagen långt bakom fronten ersätta en sprängd bro. Organisationen på ett ingenjörkompani såg under utbildningsåret 2008 ut på följande sätt, där den inringade delen är ingenjörplutonerna;¹²

Ingenjörkompani 09 CS

Plutonen består av sammanlagt fyra vagnar och med 31 soldater och 3 chefer. I tre utav vagnarna åker huvuddelen av plutonen, med åtta soldater i personalutrymmet plus vagnsbesättningen; skytt och förare, och slutligen vagnchefen. Utöver de tre ingenjörgrupperna finns en materielvagn, där två soldater åker i personalutrymmet. I materielvagnen finns den materiel som inte får plats i de övriga vagnarna. Den materielen består utav olika slags minor, ammunition och minsökare med mera. Plutonen får trots det inte med sig allt utan har också delar av sina minmateriel vid trossen. Som nämndes ovan har ingenjörplutonen många varierande uppgifter och det renderar i sin tur all denna materiel.

¹² Kn Peter Ernfridsson, typförbandsutvecklare, Ing 2

6 TOEM - en vägvisare

Vi har kommit att tala om Försvarsmaktens stora förändring nu i flera år. Frasen; ”vi är nu på väg på mot ett insatsförsvaret istället för ett invasionsförsvaret”, börjar bli aningen utnött, anser många. Trots det är det den första mening som jag kan läsa i TOEM för CS-bataljon 2009.¹³ Den slutsats man redan här kan dra är att det är en långtgående process, som kommer att ta mycket tid och kraft. Vidare i inledningen går det att läsa om att hotbilden mot Sverige numera är såväl komplex som diffus.¹⁴ Det är alltså inte bara ingenjörspultronens uppgifter som är komplexa. Insatsförbanden kommer att ställas inför stora utmaningar. Det ”nya” insatsförsvaret kommer att verka inom hela konflikt-skalan, vilket ställer högre krav på den enskilda soldaten än tidigare.

Vid en internationell insats i ett konfliktområde skall enheter ur CS ingbat 09 kunna uppträda i en fragmenterad insatsmiljö, utan klara frontlinjer och tydliga motståndare men med asymmetriska hot och olika former av aktörer med förmåga att anpassa sina insatser efter våra förbands taktik, teknik och skydds nivå.¹⁵

Det är alltså inga låga krav som ställs på bataljonen.

6.1 Typinsatser

Tydligt beskrivna uppgifter är en förmån, vars tid är förbi. Orsaken till det är att man inte längre i förväg kan tydliggöra vilka uppgifter som ska lösas. I det nya insatta insatsförsvaret, som ska kunna verka inom hela konflikt-skalan, är det omöjligt att definiera alla typer av insatser. För att kompensera för detta har man tagit fram olika typinsatser. Syftet med dessa typinsatser är att sätta dessa i centrum genom att spänna ut utfallsrummet och därmed vara dimensionerande för insatsförbanden.¹⁶

I de nya typinsatserna finns det utrymme för att ta eget initiativ. Det går att koppla till handlingsfrihet som är en av krigföringens grundprinciper.¹⁷ Med handlingsfrihet avses dels modulariteten i själva bataljonen¹⁸, att man kan flytta enheter från ett ställe för att förstärka upp på ett annat, dels den handlingsfrihet som chefen har vid lösandet av uppgiften.

6.1.1 Typinsats 1

Typinsats 1 beskriver en insats med 30 dagars insatsberedskap. Det som är intressant här är att förmågorna, inom vilka ingenjörkompaniet skall verka, redovisas. Huvuduppgiften i denna typinsats är att understödja en svensk, eller multinationell stridsgrupp med fältarbeten, i syfte att stödja de grundläggande förmågorna rörlighet, skydd, och uthållighet samt verkan.¹⁹

¹³ Försvarsmakten, *utdrag ur TOEM Ingbat CS 2009*(fastställd av Försvarsmakten 2007-11-05) s.2

¹⁴ *Ibid*, s.2

¹⁵ *Ibid*, s.3

¹⁶ *Ibid*, s.4

¹⁷ Försvarsmakten, *doktrin för markoperationer*, 2005. s.39

¹⁸ Försvarsmakten TOEM CS-Ingbat09, 2007-11-05. s.5

¹⁹ *Ibid*, s.4

6.1.2 Typinsats 2

Typinsats 2 liknar typinsats 1 mycket. Det som skiljer dem åt är att typinsats 2 är en snabbinsats med endast 10 dagars beredskap. Fler faktorer som skiljer de olika typerna åt är att vid typinsats 2 är det en lätt ingenjörenhet som skickas med en uthållighet upp till 120 dagar medan vid typinsats 1 skall förbandet kunna verka i upp till 6 månader.²⁰

6.1.3 Typinsats 3

Typinsats 3 handlar om hävdandet av vår territoriella integritet, där bataljonen ska understödja med alla typer av fältarbeten. Här ska bataljonen kunna verka över hela ytan och vara flexibel i sitt uppträdande. Utbildningen som krävs för att klara av en sådan här insats är nu lågt prioriterad, vilket kommer att redogöras för senare i uppsatsen.

6.2 Krav på verkan

I TOEM är det redovisat vilka krav som ställs på ingenjörbataljonen. Dessa krav bryts sedan ner av respektive kompani, för att få en fördelning utav uppgifterna, och slutligen ner till respektive pluton. Som tidigare nämnts i inledningen finns det vissa uppgifter i TOEM som är hemliga, bland annat uppgifterna om kraven på verkan. Orsaken till detta är att om dessa sprids och läcker ut, kan en eventuell motståndare anpassa sig och på så sätt vinna en fördel gentemot oss. Raderna under rubriken ”krav på verkan” är därför tomma i TOEM. Förmågorna arbetar tillsammans för att nå effekt och det går i sin tur att det går identifiera delar av verkan inom området ”rörlighet”. Detta kommer att förklaras närmare under stycket ”krav på rörlighet”.

För att på kompaninivå göra målsättningarna inom förmågan ”verkan” gripbara, har man tagit fram mål inom ”strid”. Man har även namngett en del målsättningar enbart ”fältarbeten”. Härvid likställs fältarbetsmålsättningarna som en del av ”kraven på rörlighet”. Även ”kraven på skydd” finns inarbetade under målen för fältarbeten. Målen, som är kopplade mot strid, innefattar olika uppgifter och ser ut enligt följande:²¹

- Kompaniet skall kunna ta oförsvard (eller svagt försvard) terräng
- Försvara stridställning mot på marken framryckande avsutten pluton
- Kompaniet skall kunna ta och skydda arbets- och grupperingsplatser (under dager och mörker)
- Kunna upptäcka, identifiera och nedkämpa markmål (inkl. pansarskyttefordon)
- Kompaniet skall kunna avdela enheter för och genomföra eskort, inom eget kompani samt eskort av andra förband
- Kompaniet skall kunna upprätta och över tiden betjäna tre posteringar eller checkpoints
- Kompaniet skall kunna leda indirekt eld och eldobservera ned till plutonsnivå

Uppgifterna inom strid är inte specifika för ingenjörtjänst utan är en grundläggande del för att kunna lösa uppgifter i extrema miljöer.

²⁰ Försvarsmakten TOEM CS-Ingbat09, 2007-11-05. s.4

²¹ Gu-bat, 5:e kompaniet, *Bilaga FF – UtbO 2008*, (Ing2 2007-12-06) s.6

För att överhuvudtaget kunna lösa våra ingenjörspecifika uppgifter behöver vi denna grund att stå på; för att kunna utföra fältarbeten behöver vi kunna skydda våra arbetsplatser. I kompaniets egen utvärdering av målsättningarna har man angett att man uppfyller målsättningarna, mycket tack vare tillförseln av robot 57.²² Att robot 57 skulle vara en avgörande faktor för alla målsättningar känns otillräckligt. Därmed inte sagt att tillförseln av detta vapensystem på något sätt skulle vara negativ. För uppfyllandet av flertalet målsättningar är roboten ett oerhört bra tillskott men gällande förmågan att leda indirekt eld tillför systemet inte något.

6.3 Krav på rörlighet

Kraven på rörlighet är indelade i olika underrubriker, ”fältarbeten för egen rörlighet”, ”fältarbeten motverkande motståndarens rörlighet”, ”rörlighet inom minerat område” samt ”rörlighet inom NBC-belagt område”.²³ Kraven som presenteras i TOEM är framtagna för bataljonen och det innebär att jag måste analysera vilka av uppgifterna som just ingenjörpluton ska lösa.

6.3.1 Fältarbeten för egen rörlighet

Under rubriken ”krav på egen rörlighet” har följande identifierats i TOEM:²⁴

- Utföra fältarbets- samt övrig rekognosering på land [...]
- Manuellt och maskinellt röja genomgång och hinder i raserad bebyggelse
- Understödja avsutten framryckning i bebyggelse samt inbrytning i byggnader
- Förstärka/ersätta befintlig broförbindelse med icke reglementerad materiel
- Efter tillförsel av materiel kunna bygga och betjäna förbindelser med KB4 och fackverksbromateriel

Det första kravet: ”Utföra fältarbets- samt övrig rekognosering på land [...]” är nedkortat, på grund av att den senare delen av kravet (i och under vatten) inte är en uppgift för ingenjörpluton. Rekognoseringen i det första kravet, handlar om det arbetet som behöver göras innan ett brobygge påbörjas såsom utstakande av lanseringsupplag etc. För lösandet av denna uppgift har ingenjörpluton oftast understöd av rekgruppen, men ska även kunna lösa det på egen hand.

Nästa krav, ”Manuellt och maskinellt röja genomgång och hinder i raserad bebyggelse”, behöver också förklaras närmare. Ingenjörpluton har inte, som organisationen ser ut nu, någon möjlighet att röja maskinellt utan behöver i så fall understöd av exempelvis minröjpluton med förmåga att röja minor maskinellt medelst DMR/TMR. Det skulle i framtiden kunna vara en uppgift för ingenjörpluton vid införandet av ingenjörsvagnen till organisationen.²⁵ De sista tre kraven tar omfattande resurser i anspråk och är väldigt omfattande. Att understödja framryckning i bebyggelse kräver först och främst en gedigen utbildning i MOUT. Utan en grund att stå på blir själva inbrytningen i byggnaden för svår och det genererar i sin tur förluster, förluster i människoliv.

²² Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.6

²³ Försvarmakten TOEM CS-Ingbat09, 2007-11-05. s.12

²⁴ Ibid, s.11-12

²⁵ Ing 2, *Metodanvisning Ingenjörkompani understöd av manöverbataljon*, (Bilaga 1 till Ing skrivelse 2008-05-05, 13 902:60358) s.15

Kraven som behandlar brobyggnation (fackverksbroar) är främst ingenjörplutonens uppgift men har under senare år delvis blivit en uppgift för maskinpluton.²⁶ Det enda brosystemet som är namngivet i kraven är KB4. Utöver det systemet finns det ytterligare ett antal potentiella fackverksbroar som ingenjörpluton kan komma i kontakt med t ex MMB och BB2.

Kraven på rörlighet är på kompaninivå mer preciserade än i TOEM och här finns det uttalat vilka brosystem som ska utbildas på, samt vilka tidskrav som ställs. Inom fältarbetsmålsättningarna ska kompaniet för egen rörlighet kunna följande:²⁷

- Kompaniet skall ha en god förmåga att med logistikbro och lätt/flygtransporterad bro upprätta förbindelser, härvid skall förbandet;
 - ✓ i fältmässigt läge kunna upprätta MMB med längd upp till 50 m inom 24 timmar
 - ✓ i fältmässigt läge kunna upprätta BB2 (DE/F) med längd upp till 33 m inom 24 timmar
 - ✓ i fältmässigt läge kunna upprätta KB4 (10balk/fack) med längd upp till 26 m inom 10 timmar.

Målsättningarna är satta efter kraven i TOEM och är framtagna av kompaniledningen (2007/2008) på femte kompaniet.²⁸ Fältmässigt läge avser härvid ett broläge där maskinarbete krävs för att möjliggöra arbetet, dock ingår tidsuttaget för maskinarbetet ej i angivna målsättningar.²⁹ För ingenjörpluton är det främst BB2 och KB4 som är intressanta, MMB byggs numera av maskinpluton eftersom det brosystemet kräver stora maskinresurser. Efter utbildningsåret anser kompaniet att man klarar av målsättningarna enligt uppsatta tider. I kompanimålsättningarna finns även krav på fältarbeten i bebyggelse:³⁰

- Med fältarbeten understödja avsutten framryckning i bebyggelse, härvid skall förbandet kunna;
 - ✓ med fältarbetsatts och genom sprängning genomföra inbrytning i byggnader

Som nämnts ovan angående MOUT är de mycket komplexa och kräver enormt mycket träning. Att genomföra inbrytning i byggnader är bara en liten del av hela förloppet och det är ett mycket kritiskt moment. MOUT, strid i bebyggelse, kräver mycket personal, mycket mer än strid i skog. Vid anfall mot en försvarsgrupperad motståndare i urban terräng, måste man räkna med ett styrkeförhållande på 6:1 och i vissa fall till och med på 10:1, för att nå någon effekt och senare framgång. Inom området ”inbrytning i byggnader”, måste ingenjörbataljonen ligga långt framme för att kunna marknadsföra sig vid manöverförbanden, vilket är ett uttalat mål.³¹

²⁶ Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.5

²⁷ Ibid, s.4

²⁸ Mj Rickard Jacobsson, Personalsamtal, 2009-01-30

²⁹ Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.4

³⁰ Ibid, s.4

³¹ Ing, GU-bat, *Bataljonsorder 4 C GU.bat med BIS och riktlinjer med prioriteringar för 2008*, (2008-02-18) s.4

Just marknadsföringen kommer att diskuteras senare i uppsatsens diskussionsdel. Målet, ”med fältarbetssats och genom sprängning genomföra inbrytning i byggnader”, är enligt kompaniet uppnått.³²

6.3.2 Fältarbeten motverkande motståndarens rörlighet

Genom att genomföra fördröjande fältarbeten kan man motverka motståndarens rörlighet. Dessa fältarbeten kan genomföras med olika ambitionsnivåer beroende på vad chefen i fråga vill uppnå. Ambitionsnivåerna för fördröjande fältarbeten är: störande, fördröjande och hindrande.³³ I föregående krav, ”fältarbeten för egen rörlighet” så var inte ingenjörplutonen inblandad i alla delar. I kraven för ”fältarbeten motverkande motståndarens rörlighet” spelar ingenjörplutonen en avgörande roll. Ingenjörplutonen har uppgifter i samtliga krav:³⁴

- Med tre ingenjörkompanier samtidigt understödja tre mekaniserade bataljoner med fördröjande fältarbeten
- Med varje ingenjörkompani samtidigt förstöra 15 km 10-12 m bred permanentbelagd väg per dygn
- Med varje ingenjörkompani samtidigt lägga ut fördröjande minering från fordon med 300 nedgrävda stridsvagnsminor och 600 ytlagda stridsvagnsminor per timme
- Understöda med hinderarbeten vid insats mot folkmassa
- Spärra hamn och flygfält

I kraven ovan nämns endast ingenjörkompanier och här får en avvägning, avseende vilka uppgifter ingenjörplutonen kan få utifrån kraven, göras. Det första kravet handlar om att understödja mekaniserade förband och på så sätt öka förmågan rörlighet vid dessa. Nästa två krav, förstöring av väg och minering, blir uppgifter som ingenjörplutonen löser tillsammans med maskinplutonen. Detta underlättar exempelvis borrhning av minhål och utgrävning av diken. ”Insats mot folkmassa” är det kravet som är mest kopplat till det nya insatta insatsförsvaret och tankarna kring internationella insatser, då ”insats mot folkmassa” är en polisiär uppgift. Att spärra hamn och flygfält behöver inte bara vara uppgifter för våra insatsförband i till exempel en fredsframtvingade operation utan även för att hävda vår territoriella integritet. Förmågan att spärra hamn och flygfält är inte något som endast ingenjörförband ska kunna lösa. Ingenjörförbanden bör däremot ligga långt framme här, när uppgiften trots allt är fältarbetsrelaterat.

Fördröjande fältarbeten är inte högt prioriterade i det nya insatsförsvaret. Det beror på att det är uppgifter som Forsvarsmakten inte ska ägna sig åt utomlands. Detta lyser igenom starkt när kompanimålsättningarna analyseras, de ser ut såhär:³⁵

³² Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.5

³³ Mårtensson, Göran C MSS, *Orderhandbok Markstridsförband*, (2006 MSS Kvarn) s.8-9

³⁴ Forsvarsmakten TOEM CS-Ingbat09, 2007-11-05. s.11

³⁵ Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.4

- Kompaniet skall ha grundlagd förmåga avseende fördröjande fältarbeten, härvid skall förbandet kunna;
 - ✓ förstöra 7 km, 10-12 m bred permanentbelagd väg per dygn
 - ✓ lägga ut fördröjande minering, från fordon med 600 nedgrävda eller 1200 ytlagda stridsvagnsminor inom 4 timmar
 - ✓ spärra hamn och flygfält
 - ✓ utföra hinderarbeten till stöd för insats mot folkmassa

Om vi nu ställer kraven från TOEM avseende, ”*fältarbeten motverkande motståndarens rörlighet*” mot kompanimålsättningarna för fördröjande fältarbeten märks differenser. Till att börja med har kraven gällande ”*förstöring av permanentbelagd väg*” mer än halverats från 15 km per dygn till 7 km per dygn. Vidare har målsättningen ”*lägga ut fördröjande minering*” också reducerats från 300 nedgrävda stridsvagnsminor och 600 ytlagda stridsvagnsminor per timme till 150 nedgrävda 300 ytlagda per timme. Bakgrunden till reduktionen av målsättningarna grundar sig i den för närvarande låga prioriteringen av fördröjande fältarbeten. Vilka konsekvenser den prioriteringen kan medföra för ingenjörbataljonen kommer att behandlas senare i uppsatsen.

6.3.3 Rörlighet inom minerat område

Kraven på rörlighet infattar även fältarbeten för egen överlevnad, kraven för detta är:³⁶

- Minspana på och i markytan längs väg och i terräng
- På två platser per ingenjörkompani samtidigt genomföra minröjningsverksamhet på land i alla risktagningsnivåer
- Utföra manuell röjning av avståndslagda minor för att möjliggöra förflyttning på väg eller längs stråk med en röjningshastighet av 50 m per timme
- Genomföra minmedvetenhetsutbildning

De krav som bortprioriterats under rörlighet inom minerat område är främst ammunitions- och minröjningsuppgifter. Dessa uppgifter kräver mer detaljkunskap och längre utbildning och uppgifterna löses av IEDD- eller EOD-grupper.

Kraven på ”*rörlighet inom minerat område*” har på kompaninivå omarbetats till målsättningar enligt följande:³⁷

- Kompaniet skall kunna uppträda i miljö med min-, OXA- och i viss mån IED-hot, härvid skall förbandet kunna:
 - ✓ manuellt röja genomgångar i raserad bebyggelse, där hot om OXA/minor föreligger
 - ✓ minspana på och i markytan längs väg och i terräng
 - ✓ utföra röjning av avståndslagda minor i syfte att kunna genomföra förflyttning med röjningshastighet om 50 m per timme
 - ✓ på två platser samtidigt genomföra minröjningsverksamhet (på land) i alla risktagningsnivåer

³⁶ Försvarsmakten TOEM CS-Ingbat09, 2007-11-05. s.11-12

³⁷ Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.4

- ✓ genomföra förebyggande åtgärder i syfte att minska verkan av avståndslagda minor

”Rörlighet inom minerat område” är prioriterat och det läggs mer och mer tid på den sortens utbildning. Liksom vid inbrytning i byggnad är också denna del något Ing2 använder för att marknadsföra truppslaget.³⁸ Uppgifter för ingenjörpluton blir här att röja genomgångar/passager åt de mekaniserade förbanden när de till exempel stött på en vägspärr med minor. Kompaniet själv anser att man nått upp till angivna målsättningar men dock har fokusen i utbildningen varit mot platslagda minor. Det kompaniet vill utveckla under dessa målsättningar är att det bör finnas med ett krav på en certifiering som minröjare.³⁹ Alltså vill man höja utbildningsnivån på soldaten som genomför röjningsarbetet, för att kunna röja i ett högre tempo men samtidigt med en hög säkerhet.

6.4 Krav på skydd

Under krav på skydd märks influensen av internationella insatser av än mera och en stor del av kraven handlar om missionsbunden verksamhet. I kraven på skydd löser ingenjörplutonen sällan en uppgift autonomt, utan ofta med understöd av maskinplutonen. Även kraven på skydd är indelade i olika områden; ”skydd mot konventionella vapen”, ”skydd mot telekrig” (inklusive laser och HMP), ”skydd mot upptäckt, lokalisering och identifiering”, ”skydd mot NBC- och brandstridsmedel samt skydd mot dator- och nätverksoperationer”. I TOEM redovisas inte alls många krav utan de flesta av dem är hemliga, men av dem som redovisats är följande krav av intresse för ingenjörplutonen.⁴⁰

6.4.1 Skydd mot konventionella vapen

- Bygga och underhålla tillfällig camp (förstärkt fältförläggning) med tillförd materiel
- Med tillförd materiel bygga tre OP/vecka med, vid behov, fullträffsäker täckning
- Genomföra förebyggande åtgärder i syfte att minska verkan av avståndslagda minor
- Förstärka skyddsnivån på befintlig bebyggelse⁴¹

Som nämndes ovan är många av kraven kopplade mot internationell tjänst vilket lyser igenom tydligt i dessa krav. Samtliga krav går att koppla mot internationell tjänst och övas därför inte mycket under termin ett och två utan är mer till för vidareutbildningen under termin tre av CS-Ingbat. Däremot att förstärka skyddsnivån på en befintlig byggnad är något som övas redan under termin ett och två för att uppnå rätt kompetens avseende MOUT. Nästa del ”skydd mot upptäckt, lokalisering och identifiering” är till skillnad från dessa inte lika prioriterade längre.

³⁸Ing, GU-bat, *Bataljonsorder 4 C GU.bat med BIS och riktlinjer med prioriteringar för 2008*, (2008-02-18) s.3

³⁹Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.5

⁴⁰Försvarsmakten TOEM CS-Ingbat09, 2007-11-05. s.12-13

⁴¹Försvarsmakten TOEM CS-Ingbat09, 2007-11-05. s.12

I kompanimålsättningarna hittar man kraven avseende ”skydd” under ”fältarbeten”. Målen som påverkar ingenjörplutonen är:⁴²

- Kompaniet skall ha begränsad förmåga att utföra olika former av ”construction-engineering” och fältarbeten för överlevnad, härvid skall förbandet kunna;
 - ✓ förstärka skydds nivåer på befintlig bebyggelse
 - ✓ förstärka befintlig broförbindelse med icke reglementerad materiel
 - ✓ maskera eget förband och verksamhet

Kompanimålsättningarna för fältarbeten har gått från god, grundlagd och nu sist till begränsad. Det är således olika ambitionsnivåer för målsättningarna och målen här ovan har den lägsta. Kompaniet anser att man torde uppnå samtliga mål, efter att ha genomfört drygt en veckas utbildning, dock måste kompetensen tillföras utifrån, när det gäller att ”*förstärka befintlig broförbindelse med icke reglementerad materiel*”.⁴³

6.4.2 Skydd mot upptäckt, lokalisering och identifiering

Denna del är något eftersatt i och med att i det nya insatsförsvaret. Inom våra missionsområden ska vi inte gömma oss bakom maskering utan vara en del i den naturliga vardagen. Just maskeringar är inte en prioriterad verksamhet inom bataljonen, utan kommer som nummer sju på listan över prioriteringar.⁴⁴ Under punkten sju ”övrig utbildning fältarbeten” är verksamheten dock nummer två av fem. Kravet som kvarstår i TOEM är trots prioriteringen:⁴⁵

- Utföra SAT-åtgärder, med reglementerad och/eller tillfällig materiel, för eget förband och egen verksamhet

Det ska tilläggas att under termin två ska ett paket, ”Farb för alla”, genomföras. I paketet som är totalt 80 timmar ingår grunder maskering 4 timmar.⁴⁶

⁴² Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.4

⁴³ Gu-bat, 5:e kompaniet, (2007-12-06) s.5

⁴⁴ Ing, GU-bat, *Bataljonsorder 4 C GU.bat med BIS och riktlinjer med prioriteringar för 2008*, (2008-02-18) s.4

⁴⁵ Försvarsmakten TOEM CS-Ingbat09, 2007-11-05. s.12

⁴⁶ Ing, GU-bat, *Bataljonsorder 4 (bilaga 1) Farb för alla 80h*, (2008-02-18) s.2

7 Diskussion

Ingenjörpluton har onekligen många uppgifter och med tanke på den ständiga bantningen av försvaret blir de inte färre. Allt eftersom förband efter förband läggs ner tillkommer det fler uppgifter under ingenjörbataljonens ansvar. Frågeställningen som inledde arbetet var om ingenjörpluton kan lösa de uppgifter som ställs i TOEM. Efter att ha studerat dokumenten som styr vad ingenjörplutonen ska kunna, är jag fortfarande förvånad över den mängd uppgifter en ingenjörpluton faktiskt har. Förmågorna som uppsatsen utgår ifrån (verkan, rörlighet och skydd) är valda utav den anledningen att det är främst inom dessa förmågor ingenjörplutonen verkar. För att på bästa sätt svara på frågan var det därför naturligt att analysera utifrån de kraven. Men för att inte gå händelserna i förväg, och försöka besvara huvudfrågeställningen direkt, ska inledningsvis de mindre frågeställningarna dryftas.

7.1 "Kampanjen"

De två första frågeställningarna handlade dels om hur kompaniet bryter ner TOEM, dels om vilka prioriteringar som görs. Kompaniet arbetar med TOEM för att få fram sina egna målsättningar och krav. Det är de målsättningar som presenterats i uppsatsen. På kompaniet väger man även in dokumentet som talar om chefens (GU-bat) beslut i stort och riktlinjer för utbildningsåret. Plutonen gör sedan en analys som grundar sig i kompanimålsättningarna när de planerar plutonens egen verksamhet under utbildningsåret. En del krav som ställs i TOEM nedprioriteras i kompanimålsättningarna, som t ex kraven som reglerar fördröjande fältarbeten. Detta får konsekvensen att plutonen som befinner sig längst ut på linan ej uppfyller de krav som ställs, enligt TOEM. Som beskrivet tidigare beror detta på den gällande prioriteringen av fördröjande fältarbeten och till viss del den "marknadsföringskampanj" som pågår. Denna kampanj är en del av ett uttalat mål som skall uppnås genom att bedriva samövning i modulära enheter med manöverförbanden.⁴⁷ Målet är att göra regementet till en oersättlig del inom Armén. Samövningen i sig är mycket positiv och ger många nya idéer och förslag till vidareutveckling. Själv har jag deltagit i övningar där ingenjölförmågorna kopplas samman med manöverförbanden och jag har goda erfarenheter av det.

Övningarna går i stort ut på att ingenjörsförmågan kopplas ihop med de mekaniserade förbanden i t ex en anfallsrörelse. När tätplutonen går in i en vägspärr kallas ingenjörpluton fram för att röja mineringen eller hindret, så att rörelsen kan fortgå utan att man tappar allt för mycket anfallstempo. Detta var en vanlig uppgift för den ingenjörpluton vilken jag truppförde på under slutövningen 2008. Plutonen löste ut uppgifterna på ett bra sätt. Dock önskar man till nästa utbildningsår att kunna höja kompetensen hos soldaten genom att han/hon blir certifierad som minröjare. Detta kräver självklart att mer tid läggs på utbildning i minröjning, vilket kommer att resultera i fler prioriteringar och mindre tid till någon annan verksamhet.

Man kan välja att angripa "marknadsföringskampanjen" från olika vinklar. Den ena är det uttalade målet, att man vill samöva med manöverförbanden, och på så sätt göra

⁴⁷ Ing, GU-bat, *Bataljonsorder 4 C GU.bat med BIS och riktlinjer med prioriteringar för 2008*, (2008-02-18) s.3

ingenjörförmågan attraktiv och efterfrågad inom Försvarsmakten. Den andra är från en politisk synvinkel. Ingenjörförbundet måste hela tiden visa att dess kunskaper behövs och att man fyller en viktig del som funktionsförband. Hot om nedläggning ligger hela tiden i luften och det gör att mycket av fokus ligger i att överhuvudtaget överleva som förband. I arbetet med att ta fram krav och målsättningar tvingas chefer på olika positioner att prioritera en viss verksamhet framför en annan. Att helt koppla bort tankar kring nedläggningshot tror jag är mycket svårt när olika prioriteringar måste göras.

Prioriteringar och halveringar av krav avslöjar att TOEM inte helt stämmer överens med hur verkligheten ser ut på plutonsnivå. Den första punkten i utvärderingen från plutonerna på femte kompaniet styrker detta. Där står det följande; prioritera bland alla uppgifter och all utrustning.⁴⁸ Plutonerna känner att det behövs ytterligare prioriteringar utöver de som redan är gjorda. Det är inte bara de konceptuella faktorerna som nämns utan även de fysiska, i form av utrustning och materiel. Två av tre pelare är nu i gungning för ingenjörplutonens förmåga att lösa sina uppgifter. Vidare i utvärderingen beskriver befälet att det krävs specialkompetens för att kunna utbilda på all ny utrustning och att det behövs minst fyra befäl per pluton. Farhågan kring specialkompetensen kan förhoppningsvis raderas när det nya tvåbefälssystemet väl rotat sig i organisationen.

7.2 Ingenjörplutonens förmågor

En sorts verksamhet kommer alltid att vara prioriterad framför en annan. Det som styr är vad som ligger i tiden och vad som är efterfrågat för tillfället. Situationen idag pekar tydligt på att det är missionsbunden verksamhet. Vad har detta för inverkan på ingenjörplutonens förmågor? Prioriteringen av kraven och målsättningarna visar sig i vilken utbildning plutonen får. Plutonen som utbildades under 2008 hade mycket utbildning i strid och i minröjning men mindre utbildning i t ex brobyggnation och fördröjande fältarbeten.⁴⁹ Utbildningen i fördröjande fältarbeten har varit nedprioriterad i ett antal år.⁵⁰ Det kan i ett längre perspektiv leda till att kompetensen hos befälet sakta går ner inom området. Detsamma gäller för förmågan att med icke reglementerad materiel förstärka en broförbindelse. Kunskapen kring detta finns allt oftare bara hos äldre befäl. Diskussionen kring ingenjörpluton och vad de egentligen ska kunna lösa för uppgifter är i full gång. Som nämnt ovan har ingenjörplutoncheferna på femte kompaniet också identifierat problemet med för många uppgifter. Hur ska uppgifterna för ingenjörpluton se ut i framtiden? Enligt mig bör man se över antalet krav som ställs och arbeta mer noggrant emellan uppgiftsställare och uppgiftsmottagare. Att ha mål som är för svåra att uppnå redan från början har en negativ effekt och bör kommuniceras bättre.⁵¹ Kommunikationen är väldigt viktig, speciellt när man talar om slutmål. Det finns olika sätt att genomföra den:⁵²

⁴⁸ Jacobsson Rickard Mj, *viktigaste punkterna från respektive pluton, 2008 5 Kompaniet*

⁴⁹ Hansson Ola Kn, *veckoprogram BQ*, 2008 vecka 805- 846

⁵⁰ Samtal med Kn Peter Ernfridsson typförbandsutvecklare Ing2, 2008-02-23

⁵¹ Lindholm, 2006, s.276

⁵² Ibid, s.271

- Uppgiftsställaren och uppgiftsmottagaren har en dialog med fokus på slutmålet
- Uppgiftsmottagaren deltar i uppgiftsställarens ”stabsarbete” inför själva uppgiftsställandet
- Uppgiftsställaren deltar i uppgiftsmottagarens analys av slutmål och den följande utbildningsplaneringen

Dessa tillvägångssätt presenteras i *Pedagogiska grunder* den bok som ska ligga till grund för hela utbildningsverksamheten.⁵³

7.3 Slutsatser

Med eller utan marknadsföringskampanj finns kraven och målsättningarna kvar för ingenjörplutonen. De krav som ställs i TOEM är för höga, ingenjörplutonen klarar inte av att lösa samtliga uppgifter som ställs. Kompanimålsättningarna talar ett tydligt språk där vissa målsättningar är mer än halverade gentemot TOEM. Slutsatsen här blir att det bör finnas ett mer djupgående samarbete emellan uppgiftsställaren och uppgiftsmottagaren.

Underrubriken till uppsatsen ”kung på en sak eller klåpare på tusen?” kan verka generaliserande. Det jag vill förmedla med den är att den som chef på en ingenjörpluton kan det känna som om man är halvdålig på allt och inte riktigt bra på något. Detta på grund utav alla olika uppgifter man har. Ett förslag för att komma åt den känslan kan vara att utbilda ingenjörplutoner emot speciella områden. Det kan t ex vara att en ingenjörpluton inriktar sig mer på strid och minröjning. En annan inriktar sig på förbindelser och större fältarbeten. På så sätt skulle plutonerna bli mer kungar på en sak. Jag menar inte att ingenjörpluton endast ska lösa en sorts uppgift men en bantning av dagens krav är nödvändig.

Tiden som grundutbildningen pågår är knapp och det gäller att hinna med så mycket utbildning det bara går. Befälet ute på plutonen gör allt i sin makt för att på bästa sätt forma sin pluton och förbereda soldaterna för sina uppgifter. Jag har valt att inte gå in på tidsaspekten men det kan vara nästa steg att analysera om det finns tillräckligt med tid till att uppfylla kraven som ställs.

⁵³ Ing, GU-bat, *Bataljonsorder 4 C GU.bat med BIS och riktlinjer med prioriteringar för 2008*, (2008-02-18) s.9

8 Avslutning

8.1 Framtida forskning

Det bör utredas om alla de krav som ställs i TOEM är relevanta kopplat mot de uppgifter vi ska lösa utomlands. Det bör även utredas om det är just på missionsbunden verksamhet fokus ska ligga, med tanke på det säkerhetspolitiska läget som råder kring östersjöområdet. Är internationell tjänst en modefluga? Kvarstår gör oavsett att; ”Försvarsmakten skall kunna försvara Sverige mot väpnat angrepp var det än kommer ifrån. Hela Sverige skall kunna försvaras”⁵⁴, vilket kräver bland annat fördröjande fältarbeten.

8.2 Sammanfattning

Denna uppsats syftar till att utreda huruvida ingenjörplutonen har för många uppgifter. Ett mer långsiktigt syfte är att kunna bidra till en fortsatt diskussion angående ingenjörplutonens uppgifter och prioriteringen av dem. Huvudfrågeställningen är följande: *Kan ingenjörplutonen lösa de uppgifter som ställs i TOEM* (Taktisk, Organisatorisk och Ekonomisk Målsättning)? Den frågan besvaras med hjälp utav ett antal mindre frågeställningar: *Hur bryts TOEM ner av kompaniet? Vilka prioriteringar görs? Hur påverkar eventuella prioriteringar ingenjörplutonens förmågor? Genom en fallstudie, av ingenjörpluton på femte kompaniet 2008, värderas krav och målsättningar mot varandra. Fallstudien ger en naturlig avgränsning på ett väldigt brett område. Ingenjörplutonens förmågor analyserats utifrån de konceptuella faktorerna som är en av tre pelare i vår krigföringsförmåga. De andra två är de fysiska och de moraliska. Konceptuella faktorer innebär doktriner, policies och i detta fall även dokument som TOEM.*

Ingenjörpluton har väldigt många och därtill komplexa uppgifter. Förutom att plutonen ska kunna behärska strid, som en vanlig skyttepluton, tillkommer ett antal fler uppgifter. Ingenjörpluton ska t ex kunna ersätta en broförbindelse, utföra fördröjande fältarbeten, understödja manöverförbanden i bebyggelse, röja minor på väg och i terrängen och förstärka skyddsnivåer på befintlig byggnad. Som ni märker är uppgifterna många och de kan variera mycket från dag till dag. Dokumentet som från början styr vilka krav som ställs på ingenjörbataljonen är TOEM. TOEM är framtaget av förbandsutvecklare på Ing2 och fastställs av högkvarteret. TOEM bryts därefter ner av kompaniet och formar slutligen plutonens utbildningsplan. Kraven i uppsatsen analyseras utifrån en del av de grundläggande förmågorna. Förmågorna verkan, rörlighet och skydd är valda eftersom det är de som ingenjörplutonen främst verkar inom. I kompanimålsättningarna har prioriteringar gjorts efter riktlinjerna från bataljonsordern. I uppsatsen presenteras samtliga krav och målsättningar som berör ingenjörpluton inom de valda förmågorna. Det finns vissa skillnader emellan kraven i TOEM och kompanimålsättningarna. Målen för fördröjande fältarbeten är mer än halverade i kompanimålsättningarna. Den prioritering får konsekvenser för hur väl ingenjörpluton kan genomföra t ex en vägförstöring och på längre sikt kan även kunskapen hos befålet nedgå. I det nya insatsförsvaret är det annan verksamhet som går före. Utbildningen går mer emot uppgifter som vi kan tänkas lösa inom ett missionsområde.

⁵⁴ <http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2007:1266>, 2009-03-02

Det finns även ett uttalat mål om att marknadsföra ingenjörsförmågorna vid manöverförbanden. Denna ”marknadsföringskampanj” har enligt mig fler tänkbara syften. Ett syfte kan vara att man vill, rent politiskt marknadsföra ingenjörbataljonen för att kunna överleva som förband.

I utvärderingen från plutonerna på femte kompaniet önskar plutoncheferna att man ska prioritera bland alla uppgifter och all utrustning. Här ska tilläggas att en prioritering redan är gjord från de grundläggande kraven i TOEM. Alltså är problematiken också känd hos de ordinarie befälen. Det bör ske ett djupare samarbete emellan uppgiftsställaren och uppgiftsmottagaren. På sätt kan man komma fram till gemensamma slutmål och krav som är rimligt ställda. Diskussionen kring ingenjörpluton och uppgifterna de ska lösa lär fortgå.

9 Källor och litteratur

9.1 Tryckta källor

Ejvegård Rolf, *Vetenskaplig metod (tredje omarbetade upplagan)* (Studentlitteratur 2003)

Försvarsmakten, *Doktrin för markoperationer* (Stockholm: Sörman Information & Media AB 2005)

Försvarsmakten, *Militärstrategisk Doktrin* (Stockholm: AerotechTelub Information & Media AB, 2002)

Lindholm, Mikael, *Pedagogiska Grunder* (Stockholm: Sörman Information & Media AB, 2006)

9.2 Otryckta källor

Försvarsmakten, *utdrag ur TOEM Ingbat CS 2009*(fastställd av Försvarsmakten 2007-11-05)

Gu-bat, 5:e kompaniet, *Bilaga FF – UtbO 2008*, (Ing2 2007-12-06)

Hansson Ola Kapten, *veckoprogram BQ.*, 2008 vecka 805- 846 5 Kompaniet

Ing, GU-bat, *Bataljonsorder 4 (bilaga 1) Farb för alla 80h*, (2008-02-18)

Ing, GU-bat, *Bataljonsorder 4 C GU.bat med BIS och riktlinjer med prioriteringar för 2008*, (2008-02-18)

Ing 2, *Metodanvisning Ingenjörkompani understöd av manöverbataljon*, (Bilaga 1 till Ing skrivelse 2008-05-05, 13 902:60358)

Jacobsson Rikard Major, *viktigaste punkterna från respektive pluton*, 2008 5 Kompaniet

Mårtensson, Göran C MSS, *Orderhandbok Markstridsförband*, (2006 MSS Kvarn)

9.3 Internet källor

<http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2007:1266>, 2009-03-02

9.4 Personkontakter

Björkdahl Niclas Kapten, chef ingenjörplutonen tredje kompaniet, Ing2

Ernfridsson Peter Kapten, typförbandsutvecklare, Ing 2

Jacobsson Rickard Major, chef femte kompaniet, Ing2